

A be nem jelentett munkavégzés elleni európai Platform

Platform szeminárium: „Hogyan azonosítsuk a csaló postafiókcégeket, és hogyan küzdjünk ellenük?”

Belgium, Brüsszel, 2017. november 30.

A Platform szeminárium célja, hogy megossza azokat a módszereket, melyekkel a kiküldött munkavállalókat foglalkoztató és/vagy a be nem jelentett munkavégzés formáit üzleti modellükön keresztül ösztönző postafiókcégek¹ azonosíthatók, és amelyek az ellenük folytatott harcban használhatók. A megbeszélés hangsúlya arra helyeződött, hogy ezek az egyezségek miként hatnak ki a dolgozók jogaira, az adó- és társadalombiztosítási hozzájárulások tagállamok által történő beszedésére, valamint a postafiókcégek elleni küzdelem különböző módszereire, illetve a határokon átnyúló együttműködés és a kiküldetési irányelv (PWD) betartatása feletti ellenőrzés fontosságára.

A szeminárium összehozta a Platform tagjait és megfigyelőit, beleértve a nemzeti minisztériumok, munkaügyi felügyelet, társadalombiztosítási hatóságok, adó- és vámhatóságok, európai szintű szociális partnerek, nemzetközi szervezetek képviselőit – valamint a munkavállalók kiküldetésével foglalkozó szakértői bizottság (ECPW) tagjait.

Főbb megállapítások:

- Kihívásként fogalmazódott meg a postafiókcégek meghatározása, és megfogalmazódott az igény egy jogi (tehát az OECD adózási fogalmak gyűjteményében foglalt meghatározástól eltérő)² meghatározás kialakítására.
- A csaló postafiókcégek fő célkitűzése, hogy a dolgozók jogait és az egyéb adózási/társadalombiztosítási kötelezettségeket a „szabályozási rendszerek összeválogatásával” megkerüljék. A postafiókcégek a vélekedés szerint elősegítik a be nem jelentett munkavégzést/a ténylegesnél rövidebb időre bejelentett munkavégzést, gyakran a külföldi munkaerő alvállalkozóként történő használatával és a kihelyezett munkavállalókat érintő, határokon átnyúló munkaerő felvétel segítségével. A cégek alvállalkozásokon keresztül rejtik el a munkavállalók felé fennálló kapcsolataikat és kötelezettségeiket.
- A kiküldött munkavállalók postafiókcégekben való jogtalan alkalmazása elleni küzdelem jegyében fogadták el a 2014/67/EU irányelvet („végrehajtási irányelv”) 2014-ben. Az irányelv 4. cikke a valódi szervezetek számos elem alapján történő értékelését tartalmazza, azzal, hogy a próba célja, hogy azonosítsa, hogy hol végzi a vállalkozás fő tevékenységeit³.
- A postafiókcégek ellenőrzése mindazonáltal nagy kihívást jelent. A postafiókcégek felügyeletéért, azonosításáért és a kezeléséért felelős legtöbb hivatal pénzügyi hatóság. A társadalombiztosítás és kifizetés területén levő ellenőrző hivatalok (pl. ez utóbbi általában a munkaügyi felügyeletet is tartalmazza) gyakran kevés jogkörrel rendelkeznek ahhoz, hogy saját országukban a társasági jog területén eljárjanak, és nincs jogkörük arra, hogy külföldön eljárjanak. Több esetben a tagállamok nem olyan hatékonyak, mint amilyenek lehetnének a részlegek közötti információcsere és a szélesebb együttműködés elősegítésében.
- A szemináriumon bemutatott esettanulmányok kiemelték a postafiókcégekhez és a kiküldetési tevékenységek alkalmazásához kapcsolódó problémákat. A legtöbb esetben a foglalkoztatási státusz (és leginkább a foglalkoztatott státusza) elmosódottá válik a színlelt megállapodások használatával. Ezekről kimutatták, hogy különösen gyakoriak egyes gazdasági ágazatokban, nevezetesen az építőiparban, a munkaerő-kölcsönzés, szállítmányozás, fémépítés és takarítás területén. A dolgozók jogai különösen veszélyben

vannak az alvállalkozási megállapodásokban, ahol a dolgozók nem ismerik jogaikat a munkaidőre, fizetésre, foglalkozás-egészségügyre és munkabiztonságra és a nyugdíjhoz kapcsolódó szociális juttatásokra és egészségbiztosításhoz való hozzáférésre vonatkozóan.

¹ A postafiókcégeket egyéb neveken is illetik, ezek a következők: fiktív cég, fedőcég, fedővállalkozás, fantomcég.

² Lásd: <http://www.oecd.org/ctp/glossaryoftaxterms.html>

³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32014L0067>

FŐ EREDMÉNYEK

- A postafiók cégek természetéből fakadóan nehéz azonosítani és „megoldani” az általuk okozott problémákat. A tagállamoknak összehangolt és integrált módszert kell kialakítaniuk saját tagállamukon belül a releváns kormányzati részlegek/felügyelet (pl. adózási és munkaügyi felügyelet) és egyéb releváns kormányzati részlegek közötti munkakapcsolatok javításával.
- A postafiók cégekkel összefüggésbe hozott problémák közül sok érinti a munkaerő mozgását, különösen a kiküldetésre szóló megállapodásokon keresztül. Ezért fontos a tagállamok számára, hogy partnerségeket és kommunikációs csatornákat alakítsanak ki más tagállamokkal, amelyek érintettek a postafiók cégek létrehozásában és a munkavállalók küldésében/fogadásában. Ez például a jelen probléma által összekötött egyes tagállamok munkaügyi felügyeletei közötti egyetértési megállapodásokon keresztül érhető el. A tagállamok hatóságai közötti időben történő információ megosztás életbevágóan fontos a szabályozással való visszaélés csökkentéséhez.
- A kiküldött munkavállalókat nyilvántartó rendszerek fontosak a munkaügyi visszaélések elleni küzdelemben. Észtország hasznos bizonyítékkal szolgált a munkavállalók nyilvántartásának jó gyakorlatáról (TÖR).
- A végrehajtó szervek figyelmüket az adó és társadalombiztosítási hozzájárulások behajtására fordítják, a munkavállalók jogainak védelme helyett. A munkaügyi felügyelet előtt álló közös kihívás, hogy felmutassák a postafiók cégek létezésére szolgáló bizonyítékokat bünyügyi és polgári jogi eljárásokban, és különösen, hogy bizonyítékot szolgáltatassanak a munkavállalók jogainak helyreállításához. A munkavállalók jogainak megsértését ritkán veszik figyelembe büntetőügyekben.
- EU szinten nehéz felbecsülni a postafiók cégek eseteinek számát. A tagállamok többsége látszólag nem készít nyilvántartást a postafiók cégek ellenőrzéséről. Az ellenőrzéseket általában egyedi alapon hajtják végre, és hosszú időbe telhet (pl. 2 - 2 ½ év az ügy lezárásáig, és a bírósági döntésig). Ez az idő lerövidíthető, ha a terhelt vállalat együttműködik és rendezi a helyzetet. Arra is nehéz iránymutatásokat meghatározni, hogy mi a legjobb módja a postafiók cégek azonosításának a 2014/67/EU irányelv 4. cikkén kívül. Ez a cikk a kiküldetési irányelvvel való visszaélések elleni küzdelmet is célozza, ezért lehet, hogy nem felel meg a postafiók cégek valamennyi típusának azonosítására.
- A postafiók cégek elleni küzdelmet célzó meghatározott jogi eszközök hiányában alternatív megoldásokat kell kialakítani. Ez lehet a bejelentők védelme a kihasznált munkavállalói csoportok esetén, médiakampányok indítása a tudatosság növelésére a postafiók cégek tevékenységei és a munkavállalók kiküldetése által okozott problémák vonatkozásában. A „fehér listák” készítése és/vagy minőséget igazoló megjelölési eljárások is alkalmazhatók, melyekkel a munkaügyi és adójogszabályokat betartó vállalatok támogathatók. Néhány tagállam kialakította az építőiparban a láncfelelősség bizonyos formáit, amely valószínűleg gátolja a postafiók cégek alvállalkozói megállapodásait. Az ilyen gyakorlatok, átültethetők lehetnek és segíthetnek egy célzott (tehát ágazati) megközelítésben a postafiók cégek tevékenysége elleni küzdelemben.
- A szakpolitikai ajánlások tehát sokfélék és igénylik az Európai Unió társasági jog, munkajog és adójogszabályok módosítását.

További információ: A szemináriumról készült oktató anyag, amely ezeket a problémákat részletesen taglalja, 2018 elején lesz elérhető.